

Nieuwsbrief maart 2008

1) Van het Bestuur

De eerste digitale nieuwsbrief van de VKP is al weer een tijd geleden verstuurd. We hebben daar diverse positieve reacties op gehad.

Wellicht bent u nog aan het bijkomen van alle DBC en HKZ geweld wat u over u hen hebt gekregen en bent u totaal moedeloos geworden doordat EPD en patiënten registratie systeem u voor onmogelijk zaken stelt. Of u hoort uw manager er over klagen en bent blij dat u daar niet voor verantwoordelijk bent en u zich in de langlopende processen kan verdiepen van uw patiënten. Dan hoop ik dat u niet met de bezuinigingen te maken heeft omdat u toevallig in een regio zit met een zorgkantoor dat graag meer concurrentie met uw instelling ziet en daardoor uw instelling met een flink bedrag gekort heeft zodat het sociaal plan in werking is getreden. Langzamerhand vraag je hierdoor jezelf wel af of er nog plekken zijn waar hulpverleners zich kunnen concentreren op hun werk en niet een aanzienlijk deel van hun energie in overlevingstrategieën moeten stoppen vanwege alle reorganisaties en bezuinigingen. Het milieu waarin we werken staat onder druk. Hierin vormt 2008 een overgangsjaar. Het kan heel goed zijn dat in 2009 veel instellingen en ook afdelingen voor klinische psychotherapie het makkelijker krijgen doordat er dan volledige DBC financiering is. Dit hangt wel af van de vraag of de zorgverzekeraars de hoge mate van indirecte tijd binnen de klinische psychotherapie door alle overlegvormen blijven toestaan binnen de DBC's. Als hieraan grenzen gaan worden gesteld dan gaat de klinische psychotherapie failliet. We hebben dus een belangrijke taak om zorgverzekeraars en ook management duidelijk te maken wat het belang is van intensief overleg binnen (deeltijd-) klinische psychotherapie. Tegelijk komt door de nieuwe DBC financiering veel nieuwe mogelijkheden binnen handbereik doordat we nu heel gemakkelijk vloeiende vormen kunnen ontwerpen waarin ambulante, deeltijd en klinische vormen van behandeling in elkaar kunnen overlopen en een continuüm van behandeling en behandelaar in principe mogelijk is, hetgeen bij de behandeling van ernstige persoonlijkheidsstoornissen meer effect kan geven

Het bestuur is inmiddels uitgegroeid tot 7 leden. We hebben daarnaast versterking gekregen van Anne Marie Claassen, psychotherapeut bij De Viersprong in Halsteren. Zij zal in het najaar aan de ledenvergadering worden voorgesteld.

De samenwerking met de NVGP krijgt steeds meer vorm. Dit is ook te lezen in het verslag van de OC. We zijn nu bezig met het eigene van de VKP te verbinden met datgene waar we raakvlakken mee hebben binnen de NVGP. Zo zullen we op het gebied van secretariaat, opleidingen en media steeds meer samen gaan doen en van elkaars mogelijkheden gebruik gaan maken. Op de ledenvergadering in het najaar zullen we dit verder aan de leden voorleggen met een concreet voorstel over de juridische vormgeving van onze samenwerking. In deze samenwerking is de VMPD eveneens betrokken.

In 2009 hopen wij weer een gezamenlijk tweedaags congres te organiseren met de NVGP, VMPD en deze keer ook de federatie van vaktherapeuten erbij. Eind maart komt de voorlopige commissie voor de eerste keer bij elkaar. Mocht u hier aan mee willen werken laat het even weten. Het kost enige inzet maar als het resultaat hetzelfde is als in 2006 bij Kiss me Kick me, dan levert het ook wat op. U kunt zich via de mail van onze vereniging opgeven als u mee wilt werken

Wubbo Scholte

Voorzitter VKP

2) Van de Opleidingscommissie

Cursus Samenhangend Behandelen weer van start

Op 7 maart 2008 start Clemens Janzing, alweer voor de 4^e keer, de vijfdaagse cursus Samenhangend Behandelen. De andere data zijn: 28 maart, 18 april, 16 mei en 6 juni. Locatie is de inmiddels vertrouwde van der Hoeve Stichting te Utrecht.

Voor meer informatie: www.klinische-psychotherapie.nl

Training Klinische Psychotherapie gaat door !!

Van 12 tot 15 maart 2008 vindt in Maasbommel weer de Training Klinische Psychotherapie plaats. Het heeft er even om gespannen, maar dankzij een intensieve mailing gaat de training weer door. Er was zelfs een wachtlijst ontstaan. De OC en het Trainerscollectief bezinnen zich over manieren om deze unieke training structureel onder een veel breder publiek dan de VKP bekend te maken. Voor meer info: www.klinische-psychotherapie.nl

Cursus Sociotherapie positief gewaardeerd

In het najaar van 2007 werd in Amersfoort voor de eerste keer de cursus 'Sociotherapeut, drager van het milieu', door Els Loeb en Marjolein Mori gegeven. De cursus werd door de 9 deelnemers erg positief gewaardeerd, met name de combinatie van het aangereikte theoretisch kader, de gelegenheid om te oefenen, en de onderlinge uitwisseling van eigen ervaringen. Ook in het najaar 2008 zal deze cursus weer worden gegeven.

Inmiddels is er ook een nieuwe cursus op het gebied van sociotherapie (Groepstherapie in een Multidisciplinaire Setting, door Marja van Aken) aan de OC ter toetsing aangeboden.

Hete Hangijzermiddag

Ruim 100 (!) personen namen op 1 november j.l. deel aan de Hete Hangijzermiddag in het Centrum voor Psychotherapie in Lunteren. Aandacht werd besteed aan de betekenis van vaktherapieën, met als thema: de Ontroering vs. het Geprotocolleerde Denken. In de tijd van evidence-based Richtlijnen was het zeker voor vaktherapeuten goed voor het moreel om te horen hoe Henk Smeijsters de vaktherapie van een meer wetenschappelijk fundament voorzag. De middag was informatief en ontroerend, en leverde veel stof voor levendige discussies op.

Noteert u vast in de agenda: de volgende Hete Hangijzermiddag is gepland op: 9 oktober 2008, in Psychotherapeutisch Centrum de Viersprong in Halsteren. Over het onderwerp zullen wij u nog nader informeren.

Opleidersbijeenkomst

Op 1 november j.l. vond in Lunteren, voorafgaand aan de Hete Hangijzermiddag, voor de eerste keer een bijeenkomst plaats van Opleiders van de VKP, bijgewoond door 9 opleiders en 2 leden van de OC. Er werd met name van gedachten gewisseld naar aanleiding van een presentatie door de OC over de uitgangspunten van het cursusaanbod van de VKP, en over in hoeverre milieutherapie als een verdieping of specialisatie van groepstherapie gezien kan worden. Docenten en OC zullen als vervolg hierop de bestaande cursussen afstemmen op deze uitgangspunten. Wij houden u op de hoogte

Opleiding Sociotherapie VKP-NVGP

De contouren voor een gezamenlijk door VKP en NVGP vormgegeven Opleiding Sociotherapie worden geleidelijk aan zichtbaar.

- fundament is een 30 uren Basiscursus Groepsdynamica, waarin aandacht voor de setting;
- daarboven een 30 uren verdiepingmodule over het therapeutisch hanteren van behandelsetting
- als leerervaring een simulatietraining om te ervaren hoe groepsprocessen en persoonlijke processen elkaar in een klinisch milieu wederzijds beïnvloeden
- als afsluiting een supervisie van min. 12 zittingen, bij een door beide verenigingen erkende supervisor, met ruime ervaring in de klinische psychotherapie.

De basiscursus is tevens toegankelijk voor vaktherapeuten en geldt als basiscursus voor de (nog te ontwikkelen) opleiding tot vaktherapeut-VKP. Als kwaliteits- en toetsingscriteria voor de opleiding zijn gekozen: het Beroepsprofiel Sociotherapeuten (VBS, 1997), de Positionering van de GGZ-agoog (COOAB, 2003), de Contouren Basiscursus en Modules NVGP, het Theoretisch Referentiekader VKP.

De OC's verdiepen zich op dit moment nog in de gewenste mate van overlap/verschil tussen de opleiding tot groepswerker-NVGP en sociotherapeut-VKP. Daarover hopen wij in de volgende Nieuwsbrief wat meer informatie te kunnen geven.

Nieuwe supervisors:

Als nieuwe VKP-supervisors begroeten wij: Marja van Aken, en Monique Gerritsen. Marja heeft jarenlang als hoofd van de KKP in Altrecht gewerkt, publiceert veelvuldig over tijdgelimiteerde en groepspsychotherapie en over seksespecifieke hulpverlening, Bovendien was zij in eerdere jaren actief als bestuurslid en voorzitter van de VKP. Monique is al jaren werkzaam als creatief therapeut in het CVP (Gelderse Roos); zij publiceerde over creatieve therapie en klinische psychotherapie, maakt deel uit van het Trainerscollectief van de Training Klinische Psychotherapie, en is geregistreerd supervisor LVSB.

Multidisciplinaire Richtlijnen Persoonlijkheidsstoornissen:

Onlangs verscheen het 2^e concept van deze richtlijnen. Enkele opmerkingen van het schriftelijke commentaar van OC en bestuur van de VKP zijn door de werkgroep overgenomen; een groot deel echter niet. OC en bestuur zullen voor 1 april ook de nieuwste versie van schriftelijk commentaar voorzien.

3) Intervisie.

In de stad zijn vele winkels. Funwinkels, toeristenwinkels, voedingswinkels en luxewinkels. Soms met dezelfde artikelen, maar soms met totaal verschillende.

Het is erg druk in de winkelstraat.

In één van die winkels verkopen ze 'intervisie'.

"Wat?, televisie?"

“Nee, intervisie”.

Een schaars produkt op de markt van deskundigheid en kwaliteitsbevordering.

Het ziet er mooi uit, is lang houdbaar en origineel van uitvoering.

Het vreemde is dat het lang in de etalage blijft liggen. De winkelier stoft eens in de paar maanden met wat diepe zuchten zijn winkeldochter af. Geregeld komen klanten langs om de intervisie te bewonderen. Vogels van verschillend pluimage: arrogante individuen, zwijgende groepen, mensen met gedragsproblemen en analytisch ingestelde betweters.

Iedereen voelde zich te goed om het aan te schaffen.

Op een gegeven moment was de winkelier het zat en schreef een aandachttrekkend verhaal over de intervisie, dat hij vervolgens in de etalage naast het artikel legde.

“Als men als therapeut het stadium bereikt heeft van alwetendheid en omni-ervarenheid, dan breekt nu de tijd aan om de verveling te verdrijven met een wondermiddel. ‘De Intervisie’.

Nooit eerder zal men de gelukzalige ervaring hebben opgedaan om in het gezelschap van gelijkgestemde lieden te proeven aan fantasievolle gedachten, geestige invallen en scherpzinnige uiteenzettingen”.

Maandenlang meldde zich geen enkele klant. Zelfs het bordje “Gratis en voor niets” hielp niet.

Uiteindelijk besloot de kleine ondernemer met een bedroefd gevoel het artikel maar gewoon op straat te zetten.

Daar staat het nu nog.

Waarom deze inleiding?

Twee jaar geleden is er door de VKP de oproep geplaatst waarin men zich kon aanmelden voor intervisiegroepen. De tekst was wervend, maar wellicht niet wervend genoeg.

Op het daarop volgende congres werden posters opgehangen waar belangstellenden zich konden aanmelden voor deelname aan een intervisiegroep voor klinische psychotherapie. De presentatie was in twee kleuren, maar wellicht niet kleurig genoeg.

Het lukte niet om voldoende gemotiveerde therapeuten bij elkaar te krijgen.

“Waarom niet?”

“Omdat er niet onderzocht wordt of er werkelijk behoefte aan deze vorm van wijsheidsverrijking bestaat”. En als je dat niet doet, dan ligt de intervisie gewoon op straat, voor het oprapen”.

“Maar iemand moet wel zeggen dat het er ligt, anders loopt iedereen er aan voorbij”.

“Ja, zo gaat dat vaak met dingen die niet méér kosten dan alleen wat moeite”.

Intervisie: een ongeliefd artikel?

Misschien ja, maar het zal wel duidelijk zijn dat er voor wat betreft deelname aan intervisiegroepen een stevige motivatie dient te zijn, naast een ‘honger’ om samen met collegae te werken aan het lastigste gedeelte van ons vak, namelijk het emotioneel oplossen van rationele problemen en het

eigen functioneren ter discussie durven zetten.

Intervisie

Een weinig geliefd, maar noodzakelijk voorwerp.

Want binnenkort wordt deelname aan intervisie voor psychotherapeuten verplicht gesteld in het kader van de herregistratie van de beroepsomschrijving.

Intervisie

Het lijkt mij overbodig, maar via het secretariaat en de website van de VKP kunnen belangstellenden hun wens tot deelname aan intervisiegroepen voor klinische psychotherapie kenbaar maken.

Paul Deege

4) Cursus Sociotherapie

Afgelopen najaar startte in Amersfoort de inleidende cursus sociotherapie. Na een periode van werving, waarbij het nog niet zo makkelijk bleek deze doelgroep te bereiken, startten we met een groep van negen deelnemers. De cursusbijeenkomsten bestonden uit het aanreiken van een theoretisch kader voor therapeutische behandel- en leefmilieus én het oefenen in een nagebootste situatie. De locatie waar de cursus plaats vond bood voldoende gelegenheid om naast therapeutische situaties ook het leefmilieu tot leven te roepen. De cursusbijeenkomsten vonden op een donderdagavond plaats én op een zaterdag. Op deze zaterdag was er veel gelegenheid om het (behandel)leefmilieu in verschillende facetten te belichten. Zo werd er door de cursusdeelnemers boodschappen gedaan en gekookt, én vond er een rollenspel plaats in de huiskamer. Deze intensieve dag bood ook gelegenheid om langer stil te staan bij moeilijke situaties die men in het werk tegenkomt.

Na afloop evalueerden de deelnemers de cursus positief. Zij gaven aan veel gehad te hebben aan het aangeboden theoretische kader wat hen meer handen en voeten geeft, én het uitspelen en oefenen van de diverse situaties die een ieder in het werk tegenkomt. De monodisciplinaire uitwisseling met elkaar en sociotherapeuten uit verschillende werksettingen, werd ook als zeer positief ervaren.

De behoefte om de verschillende onderwerpen verder uit te diepen bleek aan het einde van deze inleidende cursus groot. Voor ons, cursusgevers, werd de evaluatie een aanmoediging om de cursus in september 2008 te willen herhalen én na te gaan denken over het vervolg van het opleidingstraject, zoals het aanbieden van een vervolg-/verdiepingscursus én het mogelijk maken van supervisie/intervisie voor sociotherapeuten.

Aandacht voor het behandel- en leefmilieu lijkt met de ontwikkeling van zorgprogramma's meer en meer op de achtergrond geraakt te zijn. Uit de reacties van de cursusdeelnemers bleek dat behandelaren die werken in het leefmilieu wel degelijk behoefte hebben aan een cursus als deze. Daarom hopen wij dat iedereen, die mensen kent die in aanmerking kunnen komen voor deze cursus, hen deze cursus onder de aandacht willen brengen.

Cursusgevers:

Marjolein Mori, sociotherapeute

Els Loeb, klinisch psycholoog/psychotherapeut

Gastdocent:

Wubbo Scholte, klinisch psycholoog/psychotherapeut

5) Berichten uit het land:

Leiden/Oegstgeest: Centrum voor Specialistische Psychotherapie van Rivierduinen:

Sinds de zomer van 2007 zijn Jaap Glasbergen en Jan Hartman niet meer verbonden aan het Centrum. Zij waren jarenlang werkzaam respectievelijk als directeur algemene zaken en directeur behandelzaken. Beiden zijn van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van de klinische psychotherapie in Nederland. Jaap vanuit de Spiegelberg en later het CKP in Noordwijkerhout, en Jan als hoofd van de afdeling Rijnland te Santpoort. In 1995 vormden zij een leidinggevend duo van het CSP binnen de Rijngeestgroep, vanaf 2003 binnen Rivierduinen. Jaap was bovendien secretaris van de SKP, de stichting waar hét Nederlands wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de klinische psychotherapie (STEP) was ondergebracht.

De nieuwe directeur algemene zaken van het CSP is Rob de Jong, tevens directeur van GGZ-Leiden. Per 1 mei wordt Maurits Nijs de nieuwe directeur behandelzaken. De heer Nijs heeft jarenlang gewerkt als hoofd van de afdeling en opleider psychiatrie van het UMC Nijmegen; daarvoor was hij werkzaam in de Viersprong te Halsteren.

6) Boekaankondiging:

Severe Personality Disorders

Auteurs: Bert van Luyn, Salman Akthar en W. John Livesly (ed.)

Uitgeverij Cambridge University Press 2007

Het boek is opgedragen aan Henk-Jan Dalwijk tot voor kort lid Raad van Bestuur van Symphora. Hij heeft het onderwijs over de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen altijd gestimuleerd

Het boek bevat een breed scala van onderwerpen op het gebied van het begrijpen en hanteren van patiënten met een persoonlijkheidsstoornis. Zowel biologische als psychologische en psychotherapeutische onderwerpen komen aan bod vanuit verschillende referentiekaders.

Het psychoanalytische perspectief wordt verwoord door Otto Kernberg met een hoofdstuk over nieuwe ontwikkeling in het denken en hanteren van tegenovertracht. Aangevuld met een hoofdstuk van Salman Akthar over verstoringen in het verloop van een psychotherapeutisch proces. Een hoofdstuk over het stalken van de therapeut en gevaarlijke patiënten laat zien wat we bij de behandeling van deze mensen kunnen tegenkomen.

Een uitgebreid hoofdstuk over Mentalization Based Treatment van Bateman en Fonagy ontbreekt evenmin.

We zien in het boek vele van de sprekers terug komen die opgetreden hebben bij Psychiatrie in Progressie in Amersfoort.

Kortom een mooi boek en een goede opfrisser voor collega's werkzaam in de klinische psychotherapie.